

Katerina Antonenko
*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Air Transport Economics
National Aviation University*

Антоненко К.В.
*к.е.н., доцент кафедри економіки повітряного транспорту
Національного авіаційного університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-3>

THE IMPACT OF THE WAR ON THE LABOR MARKET IN UKRAINE

ВПЛИВ ВІЙНИ НА РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ

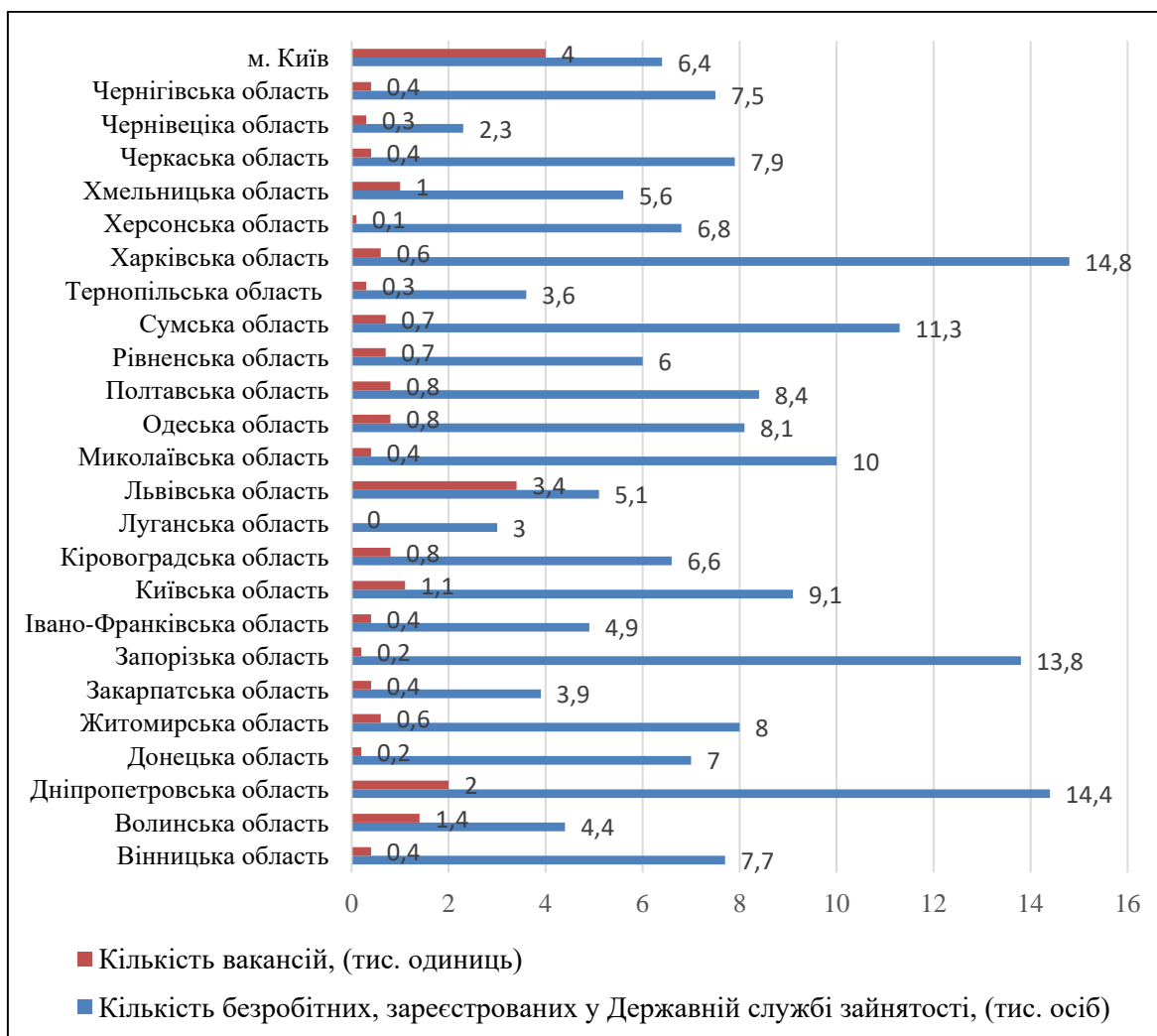
Російське вторгнення в лютому 2022 року спричинило загальне скорочення українського ринку праці, а також викликало величезну географічну та галузеву невідповідність між попитом і пропозицією робочої сили. Економічні потрясіння у поєднанні з масовим внутрішнім переміщенням та потоками біженців призводять до великомасштабних втрат робочих місць та доходів. Проте оцінити точну величину втрат зайнятості надзвичайно складно через обмеженість доступних даних та вкрай невизначених обставин, що впливають на Україну.

Внаслідок війни рівень безробіття в країні, за даними Національного банку України, досяг безпрецедентного рівня в 35% або 5,2 мільйона людей, що втричі більше довоєнного періоду [1]. Міжнародна організація праці оцінює кількість безробітних близько 4,8 мільйона, або близько 30% довоєнної зайнятості в Україні [2].

З початку повномасштабного вторгнення 24 лютого близько 10 мільйонів людей, тобто більше третини населення України, були або переміщені всередині країни, або стали біженцями за кордоном. За даними Міжнародної організації з міграції близько 5,9 мільйонів людей наразі є внутрішньо переміщеними особами [3], тоді як ще понад 7,9 мільйонів є біженцями за кордоном – це найбільша міграційна криза в Європі з часів Другої світової війни, причому жінки та діти становлять приблизно 90%. Близько 5 мільйонів біженців зареєстровано в ЄС згідно з Директивою про тимчасовий захист, що дозволяє вибрати країну призначення та працювати там (це забезпечило більш збалансований розподіл біженців порівняно з іншими хвилями). Опитування Управління Верховного комісара ООН у справах біженців показує, що більшість дорослих біженців мають вищу освіту (70%) і мали роботу до виїзду (63%). Значна частка біженців (порівняно з попередніми міграціями, спричиненими конфліктами) вже знайшли роботу та відправили дітей до шкіл приймаючих країн [4].

Незважаючи на всю шкоду та терор, який Росія заподіяла Україні, ринок праці почав повільно відновлюватися в центральних і західних регіонах України, розташованих далі від лінії фронту. На одну вакансію в Державному центрі зайнятості наразі претендує 12 шукачів роботи (рис. 1).

Як видно з рис. 1, найбільша кількість безробітних зафіксована в Харківській області, а найбільша кількість вакансій пропонується у м. Києві.

Рис. 1. Кількість вакансій і безробітних, зареєстрованих у Державній службі зайнятості станом на 1 січня 2023 року

Джерело: [5]

Під час війни найпопулярнішими професіями в Україні є будівельники, комунальники та водії, велика кількість вакансій є в переробній промисловості та торгівлі.

Загалом попит на робітничі спеціальності в Україні зростає. Найчастіше роботодавці шукають монтажників, вантажників та пакувальників товарів. Також найпопулярнішими професіями є продавці, касири, фармацевти, фермери та ІТ-спеціалісти. Останні, до речі, одні з тих, хто найменше постраждав від війни, адже мають можливість працювати дистанційно.

Таким чином, враховуючи важливість зайнятості та джерел коштів для існування населення в Україні, вкрай важливо, щоб особи, які приймають рішення, ухвалювали політику та стратегії, спрямовані на вирішення конкретних проблем, що впливають на зайнятість, і забезпечували гідні можливості для працевлаштування, у тому числі для найбільш уразливих груп, сприяли створенню економічних основ для фази відновлення та розвитку. Потенційні дії в цьому напрямку можуть складатися з наступного:

1. Сприяння продуктивній зайнятості як частині економічних основ мирного розвитку в нестабільних умовах має вирішальне значення. Безробіття, нерівність і відсутність можливостей працевлаштування можуть ще більше підвищити

нестабільність і конфлікти, тому їх слід вирішувати шляхом надання можливості продуктивної та гідної зайнятості.

2. У короткостроковій перспективі сприяння тимчасовій зайнятості може мінімізувати ризик і уникнути наражання бенефіціарів і населення на подальшу незахищеність на етапі реконструкції ринку праці. Наприклад, слід заохочувати можливості працевлаштування, зокрема для біженців та внутрішньо переміщених осіб, через освіту та навчання, послуги для відкриття мікробізнесу, надання можливості перекваліфікації.

3. У ширшому масштабі програми громадських робіт можуть сприяти створенню та відновленню інфраструктури, одночасно допомагаючи вразливим працівникам підвищити їх стійкість за рахунок доходу та заробітної плати.

4. Можливості працевлаштування повинні бути надані репатріантам і внутрішньо переміщеним особам, у тому числі після конфлікту, для підтримки їх сталої реінтеграції в місцях перебування.

5. Збирати дані, дезагреговані за віком, статтю та місцезнаходженням (серед інших соціальних показників), щоб краще оцінити гідну зайнятість і дефіцит роботи та визначити потреби найбільш уразливих груп. Такі оцінки та дані допоможуть адаптувати заходи для їх підтримки та тих, хто постраждав від війни.

Література:

1. Національний банк України. Інфляційний звіт. Липень. Ринок праці та доходи домогосподарств. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q3.pdf?v=4.

2. ILO. The impact of the Ukraine crisis on the world of work: Initial assessments. Geneva: International Labour Organization; 2022 May. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/documents/briefingnote/wcms_844295.pdf/.

3. International Organization for Migration (IOM) (2022). Internal Displacement Report – General Population Survey Round 11 (25 November – 5 December 2022). URL: <https://www.displacement.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-11-25-november-5>.

4. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) (2022). Lives on Hold: Intentions and Perspectives of Refugees from Ukraine, № 2. URL: <https://www.data.unhcr.org/en/documents/details/95767>.

5. Температурна мапа: Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/temperature>.